

გამოდის 1993 წლის მარტიდან
2000 წლის მარტიდან გამოდის თვეში ორჯერ

გაზეთის ელექტრონული ვერსია ინტერნეტში:

WWW.opentext.ge/menora

ებრაული გაზეთი
საქართველოში
MENORA
JEWISH NEWSPAPER
IN GEORGIA

"מִנּוֹרָה"
עיתון יהודִי
בגאורגיה

"МЕНОРА"
ЕВРЕЙСКАЯ ГАЗЕТА
В ГРУЗИИ

სამ რამეს დაკავირდი და ცოდვას არ ჩაიდენ: როგორ გაწნდი, სად მიდხარ და ვის ჩააბარებ ანგარიშს. საიდან
მოხვედი? — მყრალი წყეთისგან. საით მიღისარ? — მტკრის, მაგლის და ჭიათა საუფლოში. ვის ჩააბარებ ანგარიშს? —
დიდზე დიდ ხელმიწფეს წმიდათა-წმიდა მეუფეს. კურთხეულია იგი.

"ფირე ავოთ" 3,1

מִנּוֹרָה

გათავისუფლების ძლიერი ეროვნები

14 ნისანი

15 ნისანი

16 ნისანი

17 ნისანი

20 ნისანი

21 ნისანი

2448 წელი სამყაროს შექმნილა — 1313 წელი ჩვენს თელთაღლიცამდე

8 აპრილი — ფესანის
შემოპრინების დღე.

10 აპრილი — ებრაელები
ეთამის უდაბნოში
მოვიდნენ.

14 აპრილი — ფარაონმა
ებრაელები სუფის ზღვასთან
მიიმწყვდია.

9 აპრილი — ფესანის
პირველი დღე — გამოსვლა.

15 აპრილი — ფესანის მე-7 დღე.
სუფის ზღვის გაპობა.

კოვენტ თაობის შანხადან ისე ჩდეა უწოდეს თავის თავს,
თითქოს თავითოც შანხადან უავიაცის ცავაძების

შეხვედრა საქართველოს საგარეო საქათა მინისტრთან

25 მარტს საქართველოში მიყოფებოდა ევრაზიის ეპრაელთა კონგრესის გენერალური საბჭოს თავმჯდომარე ოსებ ზისელის. ამავე დღეს იოსებ ზისელისა და ევრაზიის გენერალური საბჭოს წევრები: გურამ ბათიაშვილი და ელენე ბერკოვიჩი მიიღო საქართველოს საგარეო საქმეთა მინისტრმა ბ-ნმა გრიგოლ ვაჟაძემ.

შეხვედრას ესწრებოდნენ მინისტრის მოადგილე ალექსანდრე ნალანდოვი, საერთაშორისო ორგანიზაციების დეპარტამენტის ხელმძღვანელი შალვა ცისკარიშვილი, აზის, აფრიკის, ავსტრალიისა და ოკეანის ქვეყნების დეპარტამენტის მესამე მდივანი ჯული სანამაშვილი.

შეხვედრაზე სუბარი შექმო მსოფლიოს ეპრაელ სამყაროში მიმდინარე პროცესებს, აგვისტოს ტრაგიული მოვლენებისადმი ეპრაელი ორგანიზაციების დამოკიდებულებას. აღნიშნა, რომ ეპრაელი ორგანიზაციები არ მონაწილეობრ სახელმწიფოთა შორის პოლიტიკურ, მით უმეტეს სამხედრო დაპირისპირებში და თუ ამა თუ იმ ორგანიზაციამ ამასთან დაკავშირებით გამოვლინა ესა თუ ის დამოკიდებულება, ეს არასწორად მიიჩნევათ.

საუბარი იყო ანტისემიტურ ფაქტებზე, იმ ანტისემიტურ ტენდენციებზე, რომელიც ვლინდება ამა თუ იმ ქვეყანაში. ამასთან დაკავშირებით ბ-ნმა გრიგოლ ვაჟაძემ აღნიშნა:

— საქართველოს არასოდეს მიულია ანტისირაელურ, ანტისემიტურ ღონისძიებები მონაწილეობა იგი იყო და რჩება მრავალსაუკუნოვანი ქართულ-ეპრაელი ურთიერთობის, საქართველო-ისრაელის მეგობრობისა და საქმიანი ურთიერთობის ტრადიციების ერთგული.

შეხვედრამ გულითადობის ვითარებაში ჩაიარა.

הדרשות מישראל הטראנספורמציה הנאה

მაჰაუდ აპასი: ნეთანიაშუს მევიღობის არ სჯერა

პალესტინის ავტონომიის თავმჯდომარემ მაჰაუდ აპასმა 31 მარტს და 1 აპრილს ინტერვიუ მისცა რამდენიმე სააგენტოს, რომელშიც ისაუბრა ახლად დამტკიცებულ ისრაელის მთავრობაზე.

— ბინიამინ ნეთანიაშუს არასოდეს არ სჯეროდა, იმისა რომ კონფლიქტის დაძლევა შეიძლება პალესტინის სახელმწიფოს შექმნის გზით. იგი არასოდეს არ სცნობდა ხელმოწერილ შეთანხმებებს და არც ეპრაელი დასახლებების შეწყვეტა სურდა.

მაჰაუდ აპასმა მსოფლიოს მოუწოდა აიდულონ ნეთანიაშუ, რომ მან იმოქმედოს იმ ვალდებულებების მიხედვით, რომელიც ისრაელს გააჩნია პალესტინის მიმართ.

საგარეო საქათა მინისტრი ლიბერმანი დაკითხაზე

ავიგდორ ლიბერმანს ისრაელის საგარეო საქმეთა მინისტრად დანიშვნის მომდევნო დღეს პოლიციამ ფულის გათეთრების საქმესთან დაკავშირებით შეიფისათიანი დაკითხვა მოუწყო.

ნინა დღეს ისრაელისა ახალი მთავრობის ფიცის დადების შემდეგ ლიბერმანმა თქვა, რომ ისრაელი ხელფეხს არ შეიკრავს ანაპოლისის შეთანხმების გამო. მისმა ასეთმა განცხადებამ საყოველთაო რეაქცია გამოიწვია. აშშ-ს ადმინისტრაციამ დუმილი ამჯობინა ამის შემდეგ ლიბერმანი მისთვის უცნობ ადგილას დაპირებული იყო ეჭვმიტანილია მექრთამეობაში, ფულის გათეთრებასა და საზოგადოებრივი ნდობის ბოროტად გამოყენებაში.

საგარეო საქმეთა მინისტრის ადვოკატმა იარონ კოსტლიჩმა „ჯერუზალემ პოსტ“ უთხრა:

— ლიბერმანმა ყველა შეკითხვას უპასუხა და მომავალშიც ასე მოიქცევა.

პოლიციამ კი განაცხადა, რომ დაკითხვის დღე ადრევე იყო შეთანხმებული და დაკითხვა გაგრძელდება.

საქართველოს ეპრაელობას სულით და გულით მივულოცავ ფესახის დღესასწაულს. ეს არის ის დღე, როცა ჩვენ ვიხსენებთ თუ ვინ ვართ და სადაც მოვდივართ. ეს არის დღე, როცა შევიგრძნობთ მონიბიდან განთავისუფლებას, რომელიც ჩვენმა შორეულმა წინაპერება მოგვიპოვება. ეს განცდა განსაკუთრებით შეიგრძნობა ისრაელში, სადაც აგადის ფრაზა „გუშინ ჩვენ ვიყავით მონები, დღეს კი ვართ თავისუფალი ადამიანები“ განსაკუთრებულ აზრს დებულობს. ისრაელი ხომ ასობით თაობის იცნების ნაყოფია. ეს ქვეყანა 60 წელია არსებობს, იფურჩება და გახლავთ ბურჯი მთელს მსოფლიოში მცხოვრები ეპრაელობისა.

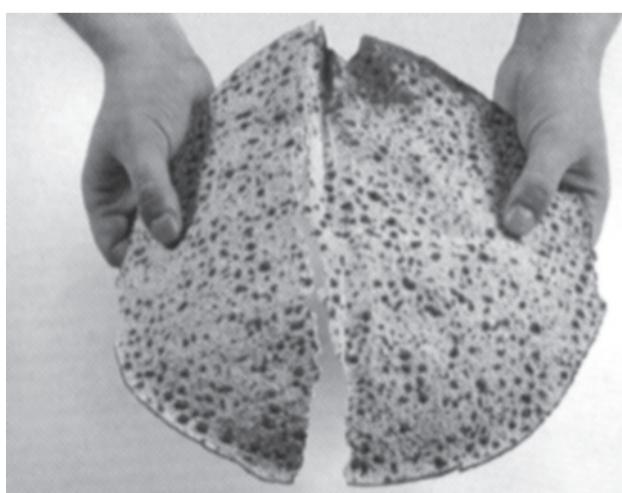
დღეს ისრაელში საქართველოდან ასული ეპრაელებიამ ქვეყნის სხვა მოქალაქეებთან ერთად ისევე ატარებენ სედერს, როგორც თბილისში, ქუთაისა თუ გორგო.

თქვენი იჯახის ყოველ წევრს, საქართველოს და ისრაელში მცხოვრებ ყოველი ერის შვილის ვუსურებ შევიდობასა და წარმატებას.

ბე შანა პაბა ბირუშალაიმ!

მომავალ წელს იერუსალიმში!

გ. ბროდსპი
ეპრაელი საგენტოს
ნარმომადგენლობის
ხელმძღვანელი სამხრეთ
კავკასიაში

განიავისუფლები და დასაცავები გვიაზრულება:

კვირვასო მეგობრებო,

ფესახი ერთ-ერთია სამ ეპრაელ პილიგრიმულ დღესასწაულთაგან და ალნიშნავს ეპრაელი ერის ამოს-ვლასა და გათავისუფლებას ქველი ეგვიპტის მონობისა, ამიტომ მის თავის გვიაზრულების გურამ ბათიაშვილის გენერალური საბჭოს წევრები: გურამ ბათიაშვილი და ელენე ბერკოვიჩი მიიღო საქართველოს საგარეო საქმეთა მინისტრმა ბ-ნმა გრიგოლ ვაჟაძემ.

მხოლოდ მაშინ, როცა ჩვენ ვართ თავისუფლები და გვაქეს თავისუფალი არჩევანის უფლება, სიცოცხლე იძნეს თავის ჭეშმარიტ არს და გვეძლევა შანსი, შევემნათ ისტორია; ამ მიზეზით, ეპრაელი ხალხისთვის თავისუფლების უმაღლესი გამოხატულება და სახელმწიფოსა და საზოგადოების განვითარებაში აქტიური მონაწილეობის მიღება.

გილოცავთ ფესახს და ბედნიერ ქაშერ ფესახ-სედერს გისურვებთ.

ისრაელის ელჩი საქართველოში
იცხაპ გერბერგი

უსახი — ეპრაელთა ერთ-ერთი ძირითადი დღესასწაულია. როდესაც საფესახო აგადას კვითხულობთ, ყოველ წელს ხელახლა შევიგრძნობა ეგვატის მონიბიდან ჩვენს განთავისუფლებას, რითაც ვასრულებთ თორის მოსხვებას.

იმისათვის, რომ ეს მოვალეობა შევასრულობ ფესახის სედერის მსვლელობისას, თითოეულმა ჩვენგანნა უნდა შევიგრძნობო მონიბის დამამცირებელი და მტანჯველი სიმბომე და თავისუფლების, მონიბიდან გამოსვლის, სიხარული. აგადის რიტუალი სწორედ იმისათვისა მოწოდებული, რომ განავალ მოთხოვნასა და რიტუალს, რომელთაგან ერთი დამონების, შევიწროების, ტანჯვის სიმბოლოებად მოგვევლინება, მეორენი — თავისუფლების, ზოგიერთი კი — განასახიერებს ირთვეს ერთად აღებულს.

იმისათვის, რომ სედერის ყველა წესის დაცვით წარგმარობოთ, სათანადო მოვეზადო.

უსახში ჩვენ უნდა მივითოვთ მაცა, რომელიც შეადრეს თავმდაბლობის სიმბოლოა. ფესახის ღამე კი — თავმდაბლობის გამოხატითა. ყოველი ჩვენგანი ღრმად უნდა ჩაუფიქრდეს საუთარ ქცევებს,

გისურვები ფესახს ქაშერ და შხარულ ფესახს ამ წელს აქ, მომავალ წელს იერუსალიმში.

საქართველოს მთავარი რაბინი არის ლევი საქართველოს მთავარი რაბინის მოვალეობის შემსრულებელი აცილების რაზენის როგორის 19:17 საათზე.

ქვირფასო მეგობრები!

ჩვენი ერის განთავისუფლების დღესასწაულის, ფესახის დამდეგს, სიყვარულით გიგზანით თქვენ და თქვენს იჯახებს ქაშერი და სასიხარულო ზეიმის ტრადიციულ სურვილებს.

ფესახის სედერის ღამეს ეპრაელები განსაკუთრებული და ვიდრე იდეს, ფიქრობენ ეგვიპტიდან გამოსვლაზე და აგადა, გვიამბობს რა მონიბისგან გათავისუფლებას.

მაგრამ ამ ღამით, სადღესასწაულო სუფრასთან ეპრაელები გვიამბობდა საზეირო და მომავალ საზეირო და განვითარება.

თაღმუდი ამტკიცებს, რომ ცდა — ქველმოქმედება — აახლოვებს ხსნასა და გათავისუფლებას. „ყოველო, რომელიც სედერის მოდი და დაიცავი ფესახი“ სედერზე გაჭირვებულთა მოწვევით ვასრულება მცნებას ცდაკაზე და ამიტომ ვასრულება მომავალ გათავისუფლებას!

ეს დღესასწაული

მთავარი თემა, რომელზეც დღეს უკვე
მთელი მსოფლიო საუბრობს, რა თქმა უნდა,
არის მსოფლიო ეკონომიკური კრიზისი,
რომელმაც საქამიანობ მასშტაბური და არა-
პროგნოზირებადი სახე მიიღო. ძნელია იმის
განტვრეტა და განსაზღვრა, თუ როდის
დამთავრდება კრიზისი. ეკონომისტები
მსჯელობენ ამაზე, მაგრამ გამოკვეთილი
იდეა არ არსებობს, ყველამ იცის, როგორ,
რატომ დაიწყო, მაგრამ როდის დამთავრდე-
ბა და რა შედეგები ექნება, ჯერჯერობით
ლია თემად რჩება. ეკონომიკამ დაახლოე-
ბით 10 ნობელის პრემიის ლაურეატია და
ათივე სხვადასხვაგვარად განიხილავს
საკითხს, ამიტომ ამ თემაზე სპეციალირება
უზრალოდ დროის ფლანგვაა. ფაქტია, რომ
კრიზისი პრინციპში ყველა სახელმწიფოს
მეტ-ნაკლებად შეეხო, მაგრამ ეს ისეთი მოვ-
ლენაა, რომელიც გლობალიზაციის ყველა
ნიშან-თვისებას ატარებს, ანუ მისი გადახ-
ყვეტა შესაძლებელია მხოლოდ ერთობლივი
ძალისხმევით და შეუძლებელია, მხოლოდ
ამერიკამ, ესპანეთმა, ან ჩინეთმა გადახ-
ყვიტოს. ამ მიმართულებით რა თქმა უნდა,
ყველაზე საყურადღებოა მოვლენები, რომ-
ლებიც ამ კრიზისის ფონზე საგარეო პოლი-
ტიკში ვითარდება: ჩევნ ვხედავთ, რომ არის
ასეთი ორი, ასე ვთქვათ, პარალელური ხაზი.
ერთი არის კრიზისული ხაზი და კრიზისის
პარალელურად მიმდინარეობს საგარეო
პოლიტიკის ტენდენციები. როდესაც რიგი
სახელმწიფოები ცდილობენ თავიანთი
პოლიტიკა უკვე ახალ რეალობაზე ააგონ,
ან ყოველშემთხვევაში იმ რეალობაზე,
რომელიც შესაძლოა, ახალი იყოს ამ კრიზ-
ისის მერე. ფაქტია, რომ ნაკითობის ფასის
სერიოზულმა ვარდნამ, საკმაოდ რთული
სიტუაცია შექმნა რუსეთის ფედერაციაში,
ირაში, ვენესუელაში – ანუ იმ სახელმწი-
ფოებში, რომლებშიც საგარეო პოლიტიკაში
ნავთობ-დოლარები ჭარბობდა. ვხედავთ,
რომ მათ უკვე ეკონომიკურად გაუჭრდათ
და ეს გასაჭირო მათ საგარეო პოლიტიკა-
ზეც ადრე თუ გვიან აისახება. ვფიქრობ,
რომ ამ ეტაპზე ბევრია „ვა-ბანკზე“ წას-
ვლის მსურველი და ჩევნ ვხედავთ, რომ

მსახიობზე რომ დაწერო, მისი
შემოქმედება ქაღალდზე გადაიტანო
ძალიან ძნელია, ამიტომ ძალიან ცოტანი
დარჩენენ ისეთნი, ვისაც ეს საქმე ხელე-
ნიფება ჩვენ მსახიობები თავს ვარიდებთ
სხვისი შემოქმედების შეფასებას, მეც ამ

ወጪዎች በፌዴራል የዕለታዊ ክፍያዎች እና የሚገኘውን ስራውን የዚህ ደንብ የሚያስተካክል

საინტერესოა ის მდგომარეობა, რომელიც ვითარდება ახლო აღმოსავლეთში, განსაკუთორებით მას მერე, რაც ერაყი აღარ არის ყველაზე პრიორიტეტული მიმართულება ამერიკისათვის. მას მერე, რაც ისრაელმა დიდი წარმატებით დაასრულა ღაზას ოპერაცია და შეიქმნა ახალი მთავრობა. ეს არის ისრაელის ისტორიაში ყველაზე ფართე კოალიცია და ყველაზე დიდი კაბინეტი, იმდენად დიდ, რომ ახალი მაგიდაც კი შეუკვეთეს, რადგან უკვე არსებული ერთი მაგიდის გარშემო ყველა მინისტრი ვერ ეტევა. ეს ახალი რეალობა, რომელიც ისრაელი შეიქმნა, იძლევა იმის თქმის საშუალებას, რომ იქ კიდევ რაღაც ახალი „ტამი-აუტიია“ აღებული, როდესაც „ჰამას“ საქმაოდ სერიოზულად დაზარალდა, „ჰეზბოლა“ არც კი ჩარეცდა „ჰამასთან“ დაპირისპირებაში, იმიტომ რომ ორიოდე წლის წინათ თავისი გაკვეთილი მანაც მიიღო. საგარეო საქმეთა მინისტრად მოდის ლიბერმანი — საქმაოდ რადიკალური შეხედულებების კაცი, თუმცა, შეხედულებებს, რიტორიკასა და პრაქტიკის შორის დიდი სხვაობაა. ვნახოთ რა იქნება, ყოველშეთმხვევაში ვფიქრობ, რომ ახლო აღმოსავლეთში გარკვეული წაუზა აქვთ აღებული, იმიტომ რომ ახლახან მორჩია „ჰამასთან“ ომი, მთავრობა ახალია, ერაყის პრიორიტეტი არ არის, ირანთან აპირებენ მოლაპარაკებებს, ასე რომ, ეს წელიწადწელიწადნახევრიანი ჰაუზა გაგრძელდება.

საინტერესოდ ვითარდება მოვლენები რუსეთთან მიმართებაში და თვითონ რუსეთში იმდენად, რამდენადაც რუსეთის ეკონომიკურმა კრიზისმა გააშიშვლა ის უზარმაზარი სტრუქტურული ხარვეზები, რომლებიც რუსეთში არსებოდა. ეს არის ზედმეტად დამოკიდებულება საერთოდ წედლეულზე, იქნება ეს რკინა, თუ ნავთობი. ფასების ზრდამ გამოიწვია სერიოზული საწარმოების კოლაფსი. უმუშევრობა კატასტროფულად იზრდება, რუბლი სერიოზულად დაეცა. არსებობს დიდი გაურკვევლობა. კატასტროფული სისწრაფით მცირდება სარეზერვო ფონდი, რაც იწვევს არეულობის შეგრძნებას და მიყვავართ ძალის უფრო სერიოზულ კონსოლიდაციამდე. როდესაც ვლადიკოსტკეში მიტინგს მოსკოვიდან გაგზავნილი „ომონელები“ არბევენ, ეს იმას ნიშანავს, რომ ნაკლებია ნდობა ადგილობრივ ხელისუფლებისადმი. ეკონომიკურმა დევრადაციამ შეიძლება ისიც გამოიწვიოს, რომ რუსეთში უფრო აგრძესიული ქმედებები დაგინახოთ. ძნელი სათქმელია გადმოვა თუ არა ეს ყველაფერი საქართველოზე, მე მაინც მიმართია, რომ იმ მასშტაბის სამშედვრო აგრძესის განმეორები-

სა, რომელიც აგვისტოში განხორციელდა არ არის. თუმცა, ეს იმას არ ნიშნავს, რომ რუსეთმა ხელი ჩაიქნია და მას აღარ აინტერესებს საქართველო და აյ მიმდინარე მოვლენები. ისინი ელოდებიან 9 აპრილს, რომელშიც უზარმაზარი თანხები აქვთ დახარჯული. არ მგონია, რომ 9 აპრილმა კატასტროფული ფორმები მიიღოს, იქნება ხალხი, თუმცა, მთავარია არ მოხდეს პროგრაცია, სროლით ან სხვა რაიმე ფორმით ადამიანის სიცოცხლის ხელყოფა. საერთოდ, მიმართა, რომ ეს ყველაფერი მშვიდობიანად დამთავრდება და არაფერი განსაკუთრებულია ამ დღეს არ მოხდება. ეს არ ნიშნავს იმას, რომ რუსეთი თავის მცდელობებს შეასუსტებს, მაგრამ ამ ეტაპზე ჩემი აზრით, რუსეთისთვის პრიორიტეტული უფრო უკრაინაა, ვიდრე საქართველო. უკრაინაში დღეს ბევრი რამ წყდება და როგორც რუსეთ-უკრაინის "გაზის ომის" ერთ-ერთი შედეგი, ყველამ კარგად დაინახა, რომ ევროპელები საკმაოდ აქტიურად ჩაეხდნენ უკრაინის საგაზიონო სისტემაში, რამაც გამოიწვია რუსეთის დიდი გალიზიანება. ამიტომ ვფიქრობ, რომ უახლოესი 3-6 წლის განმავლობაში ყურადღების ცენტრში უკრაინა იქნება რუსეთისაკენ. როგორც ჩანს, საქართველოსთან მიმართებაში კვლავ გაგრძელდება პოლიტიკა, რომ შენარჩუნებული იქნას დასტაბილიზაცია ეგრედნოდებულ ადმინისტრაციულ საზღვრებზე, მაგრამ ფაქტია, რომ რესურსი არც ისეთი დიდი აქცეს რუსეთს ამ ყველაფრის კეთებისა და რაღა თქმა უნდა, სერიოულია უკვე ამ მანდატების საკითხი. ეს იქნება უუთის, გაეროს თუ ევროკავშირის მისიების მანდატების საკითხი და თუ როგორც ახლად ჩანს, რუსეთმა საპოლონოდ განირა უუთის მისია, არამგონია, ასევე განიროს გაეროს მისია, ალბათ იგი რაღაცა ფორმით მაინც იქნება შენარჩუნებული და ევრო კავშირის მისია ყველაზე მნიშვნელოვანი, იმდენად რამდენადაც რუსეთს გავლენის საშუალება ამაზე არ აქვს.

უკვე სერიოზული შფოთი არის შიგნით აფხაზეთში და ცხინვალის რეგიონში, იმდენად რამდენადაც შეპირებული ფინანსებიც, არ ჩანს ან სხვა შემთხვევაში ისინი არასწორად იხარჯება. ჩვენ უნდა შევინარჩუნოთ პოლიტიკური და ეკონომიკური სტაბილურობა და დაველოდოთ იმ დროს, როდესაც როგორც მსოფლიო კრიზისის, ისევე მსოფლიო ახალი პოლიტიკური მიმართულებების ცენტრული გამოიკვეთება. დაველოდოთ იმ მომენტს როდესაც ამერიკის ადმინისტრაცია მეაფიოდ ჩამოაყალიბებს თავის პრიორიტეტებს.

ქვეყანას ამას უკრ ჩამოვთვლი, მაგრამ თბილისის ფილარმონიის ერთ-ერთი ესტრადის მომღერალი ვარსკვლავი რომ დაგვეკარგა მას ყველა ვგრძნობდით. ენრიკე უცებ ჩაჯდა მსოფლიო მომღერალთა თანავარსკვლავედში, და მისი ნახვა საქართველოში შეუძლებელი იყო. ახლა, როცა ჩვენ ვიკრიბებით, ის ისეთ მომღერლებს ასახელებს, რომ ჩვენ გაკავირვებულნი ვუსმენთ, რადგან მათი ხმა მხოლოდ რადიოთი თუ მოგვისმენია. (ჩვენი ენრიკე კი მათი უშუალო პარტიონირი აღმოჩნდა, მე ხშირად მომისმენია ბატონი გუგულიძესაგან „რა ქნა ბოშო ამ ბალანამ, საქართველოში ვეღარ დავაპრუნე“. მანამ ასეთი მოგზაურობა შედგა ბევრი წვალება, დამეტების თენება გადაიტანა ენრიკომ რომ ესტრადის მაღლალი პროპესიონალი მომღერალი გამხდარიყო. ჩემი პედაგოგი დიდი რეჟისორი დოდო ალექსიძე ხშირად მეუბნებოდა რომ ახალგაზრდობას დიდი ენერგია გაქვთ, ძველ თაობას კი პროფესიონალიზმი, როგორ შევაერთო ეს არ ვიცი. ენრიკომ, ეტყობა თავისი თავგანწირული შრომით ამ თავის ახალგაზრდობას, პროფესიონალიზმი შესძინა და ამიტომ შერჩა ევროპის თანავარსკვლავედს. მაშინ მოსკოვიდან ასეთ „პაზდგუაში“ (ასე

აპრილი (ნისანი), №7, 2009 წ.

რას ვპირეულობი
ამ კვირაში?
რუბრიკას უძღვება
ართველოს მთავარი რა
არიელ ლევინი

კეირის საყითხავი თავი „ცაჟ“ მირითადად ქონებისადმი მიმრთვა და მათი ტაძარში მსახურების აღწერა. სიტყვა ”ცაჟ: ნიშავს „მცნებად დაუდე““ (ამცნ) და უღვივებს მას განსაკუთრებულ სიბეჭიობებს, რადგანაც ამ თავის დასაწყისში საუბარა თემის შესაწირზე „რღა“ – სრულად დასაწეველი. ყოველ დაღით ტაძარში პირველი შესაწირი იყო კრავი ოლას სახით. მეორე კრავს სწირავდნენ შეუძლის შემდეგ ასევე ოლას სახით. დღეს, როცა ტაძარი არ გვაქვს, ამ ორ მსხვერპლს შეესაბამება ორი ლოცვა შახარიტი – დაღის ლოცვა და მინხა – დღის ლოცვა. ამიტომ სწორედ ამ შესაწირზე – ოლა მიუთიხებს განსაკუთრებული სიბეჭიობის გამდვივებელი სიტყვა „ცაჟ“. საქმე იმაშია, რომ როცა მცნების შესრულება ფულის ხარჯვასთანაა დაკავშირებული, ადამიანს არა აქვთ მისი შესრულების სიტყიცისაკენ მიღწეულება და ამიტომ მათ სჭირდებათ განსაკუთრებული გამხნევება. თუმცა ქონები არაფერს კარგავდნენ ამ მსხვერპლის შეწირვისას, მათ მაინც სჭირდებოდათ განსაკუთრებული წახალისება. მათ ხომ ამ მსხვერპლის შეწირვიდან არაფერი არ რჩებოდათ საქონლის ტყავის გარდა.

353

ერთხელ, შიბშილობის წელიწადი იყო
და მეუე მუნჯარძა (გერმა) გახსნა თავისი
საჭიროებულ და უხად დაურიგა მტირფასეულობა
ხალხს. მისი ოჯახის წევრები განცავირდნენ:
„შენი მამა-პაპა მთელი ცხოვრების
განმავლობაში აგროვებდა ამ ძეირფასეულობას,
შენ კი სულ დარიბებს დაურიგე“ . ამაზე მეუებ
უპასუხა: „ჩემმა მამა-პაპამ განის დედამიწაზე
მოაგროვა, მე კი – ზეცაში. ჩემმა მამა-პაპამ
ის არასამძღვრდ შეინახა, მე კი ახლა საიმედო
ხელში გადავკვე, ჩემი მამა-პაპა მას ინახავდა
და არავითარი შემოსავალი არ ჰქინდა, შე კი
ის მომგებიანად დავაბანდე. ჩემმა მამა-პაპამ
სიმდიდრე ფულის სახით შეიძინა, მე კი -
ადამიანთა სულების სახით. ჩემი მამა-პაპანი
სხვებისათვის აგროვებდნენ სიმდიდრეს, მე კი -
ჩემთვის. ჩემი მამები ამ ქვეყნაში აგროვებდნენ
განძს, მე კი – მომავალი ქვეყნაში.

აქედან ჩევნ შეგვიძლია დაგასცნათ, რომ
კეთილ საქმეებზე დახარჯული ფული ნიშაგი
სამარადებმო ძირითასეულობის შეძნას.

ქონებს კიდევ ერთი განსაკუთრებული
მცნება ჰქონდათ – მათ შემის ორი ნაცერი
უნდა დაემატებინათ დიდი ზეინისათვის დღეში
ორჯერ: დილისა და დღის შესაწირისათვის
„ოლა“: სინამდვილეში ამის საჭიროება არ
იყო, რადგანაც სამსხვერპლოზე მუდმივად
იყო ზეციური ცეცხლი, მიუხედავად ამისა
გამჩენდა ქონებს უბრძანა ცეცხლის მუდმივი
განახლება, რადგანაც არსებობს წესი – არ
ვიყოთ სასწაულის (ზეციური ცეცხლის)
იმედზე და რომ ამ მიცვას მოყვებოდა ებრაელი
ხალხის კურთხევა.

სამსხვერპლოს ზეციურ ცეცხლს კი ხუთი

განსაკუთრებული თვისება ჰქონდა:

1. მისი ფორმა ლომს მოგვაგრენებდა. ეს საჭირო იყო იმისათვის, რომ ეწევენ გიანათ ხალხისათვის შეხინის (ზეციური თანდასწრების) არსებობა ტაქარში.
2. მას ჰქონდა შზის სიაშეაშე.
3. მისი აღი ისეთი მყრი იყო, რომ ქართველის აკლებდა და წვიმა ვერ აქრობდა.

4. ამ ალბომი იწვოდა არა მარტო ნივთიერებები არამედ სითხეებიც.

5. ის არასოდეს ბოლოვდა მაგრამ ეს კი ღერებ
სრული სია არაა. მისი ძლიერი სიცხე არ
სწევდა.

სამსხვერპლოს საფარველს, ქოქებს ფეხები
არ ეწვებოდათ, როცა ისანი ფეხშიშველები
ოკეანესთან სამხრეთ ჰიდა.

დადიოდებებს სამსხვერპლობებს.

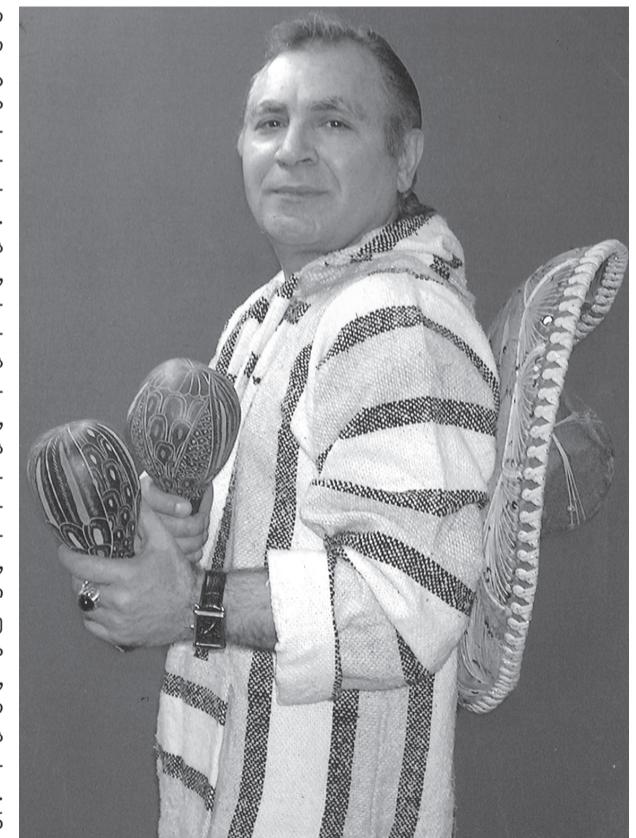
ქონებ გადოლი (მთავარი ქონები) ორჯერ
დღეში საკუთარი ძალებით სწირავდ
მინხას - ფქვილის მსხვერპლს და სწევ ავდ
სამსესვრპლიზე. რატომ აკეთებდა ის ამას? ჯერ ერთი ჩვენი ბრძენები გვასწავლიან: „ჯერ
თავად მოირთე, შემდეგ სხვებზე გადაიდ“ ეს
ეს გვასწავლის, რომ მანამ, სანამ სხვას
უსავედლურებ, შენა თვისებები გამოასწორე
თუ ვინმე იძაცვ ცოდგას სხადის, რაზედაც
სხვას საკუდლურობს, ის მას არ მოუსმენს.
რაბ ბარს უნას რაბინს მდინარის ნაპირზე ტყე
ჰეთიდა გამჭენებული. ბრძენებმა უთხრეს მას
„მოჭერი გველა ხე ისე, რომ გეგმებს შეეძლოთ
ღუშებებ დაღირა.“ რატომ მეუბნებით ამას მე?
- ააპროტესტო, მან - ჩიმი ჭავის მარაზნია.

- გაკორონებულია იან - ,ჩემი ტყის ძალების უძველეს
და მარცხნივ ტყეე ჩემს მეზობელს ეკუთხნის მასაც არ მოუქორია არც ერთი ზე- “ბრძენებმა
უთხრეს: „ჯერ შეკ მოირთე (ანუ ჯერ შენა
შეცდომები გამოისწორე) და შემდგე მოითხოვ
სხვები (მიუთითე სხვას). ზუსტად ასევე იყო
ქოენ გაღოლი, ჯერ თავად უნდა განწმენდილიყო
და შემდეგ გამოსყიდა ხალხის ცოდვები.
ამიტომ საკუთარი ცოდვების გამოსასყიდად მას
ყოველდღიურად უნდა მიეტანა მსხვერპლი. მისა
მსხვერპლობშეწირვა დამნაშავებებს მაგალითს
აძლევდა და დააფიქრებდა, რათა მოენაზებინათ
ცოდვები და განწმენდილიყონენ. როდესაც
ისინი სედავდნენ, რომ თავად ქოენ გაღოლი
სწირავდა მსხვერპლს საკუთარი ცოდვებს
მოსანანიებლად, მათ უადვილდებოდათ
საკუთარი ცოდვების აღარება. კიდევ, მთავარი
ქოენი სწირავდა ძალიან უბრალო მსხვერპლს
- ფქვილსა და ზეთს. ასეთი მსხვერპლი
ჩემულებრივ ფეხლახე დარიბებს მოჰქონდათ
ეს მათ საშუალებას აძლევდა არ ეგრძონოთ
თავი დამცირებულად, მათი მსხვერპლი ქოენ
გაღოლის მსხვერპლის რაოდენობის ტოლი
იყო.

აღწერილია მსხვერპლის განსაკუთრებული სახეობა – „შლამიძე“ (სამშედობო) – „შალმერი თოდა“ (სამადლობელი ძღვნი) – ის აუცილებელი იყო თითოეული იმ ებრაელისათვის, რომელიც გადაურჩა სერიოზულ საფრთხეს. ამ მსხვერპლს ებრაელები სწარავნენ შემდეგ შემთხვევებში: ციხიდან განთავისუფლებისას, მძიმე აკადმიურობის შემდეგ, ზღვაზე მოგზაურობის შემდეგ, უდანობრანგ შევიდობით დაბრუნების შემდეგ. ჩვენს დროში ასეთი გამოცდის შემდეგ ებრაელი ადის თებაზე თორის კითხვის დღეს და წარმოსთვევას „ბირქათ პაგომელ“-ს: „კურთხეული ხარ შენ გამჩენო, სამყაროს მეუფეო, რომელიც სწავლობ მათ, ვინც შესცოდა და უხდი მათ მხოლოდ სიყეთით (სამაგიეროს).“ რაშია ადამიანის ბრალი? გვიხსნან, რომ თუ ადამიანი საშიშ სიტუაციაში აღმოჩნდა (როცა სატანას სამუალება ეძლევა დაადანაშაულოს ის), ესე იგი რაღაცით შესცოდა გამჩენის წინაშე და ამიტომ მადლობა უნდა გადაუხადოს გამჩენს, რომ შევიდობით გამოვიდა ამ სიტუაციიდან.

საინტერესოა, რომ თბილისის სინაგოგაში
მიღებული იყო, თუ ადამიანი დიდი ხანი არ
დადიოდა ან იშვიათად შედიოდა სინაგოგაში,
მოხუციბი მას „ბირჟათ ჰავომელის წყაიხვას
სთხოვდნენ. მე მათ კედავებოდი და კუსნიდი,
რომ ამ კურთხევას ასე აღვიღად არ
წარმოსტევამენ“, რომ ამისათვის საჭიროა
ოთხი პირიბა. ერთმა მითხვა: „ის ერთი წელი
არ ყოფილა სინაგოგაში, ფქრობ, რომ ამ
ოთხი პირობიდან არც ერთი არ შემთხვევა?“
(თუ ამ შემთხვევათაგან დიდი პერიოდია
გასული, უკვე აღარ კითხულობენ კურთხევას).
მეორებ მითხვა: „თუ ადამიანი ერთი წლის
განმავლობაში სინაგოგაში არ შესულა და მას
არაფრი შემთხვევა, უნდა წაივითხოს ეს
კურთხევა, ის ხომ ასეთ საბომ სიტუაციაში
იყო.“ სხელვთ რა წმინდა ჩვენი ხალხი, უბრალო
ხალხი რა ღრმად უფიქრდება კველფერს. მე
დავფიქრდი და მოვცვდი, რომ ის მართალია,
მაგრამ კურთხევა მანც არ გაუუშვი, გამჩნის,
კურთხეველ იქნას, სახელის ტყეილუბრალოდ
წარმოსტება.

ჩვენ კი უნდა ვეცალოთ, რომ ჩვენი
მისწრაფებები ყოველთვის გამჩენის სახელით
წარვმართოთ.

საქართველოში “როკენ-როლის” უანრს. ყოველ საღამოს მდერიხარ, სამი სიმღერის მაგივრად 20 გამღერებები არ გიშვებენ სცენიდან და ეს შენ გიხარია. ყოველთვის გელოდები ჩემს თეატრში და ჩენს სამეგობროში შენი ხალისიანი ლიმილით, აუცილებლად სიმღერით.. მისამართი მ/ვ.

შენი ამირან შალიკიშვილი
მრავალი გამარჯვება იყოს შენი^{თანმოგავა!}

ତାବଦିକ୍ଷାବୋ!
2009 ମେଘା ମିଶନଟିକ

2009 ხელი, ძარღუ
ძვირფასო მეგობარო, ჩემო ენრიკო,
გილოცავ 60 წლის დაბადების დღეს,
კიდევ სამოცი წელი იცოცხლე, ამით ჩემს
თავს ვღლოცავ, მოვალ და მოგილოცავ.

ავთანდილ ნიკოლეიშვილი

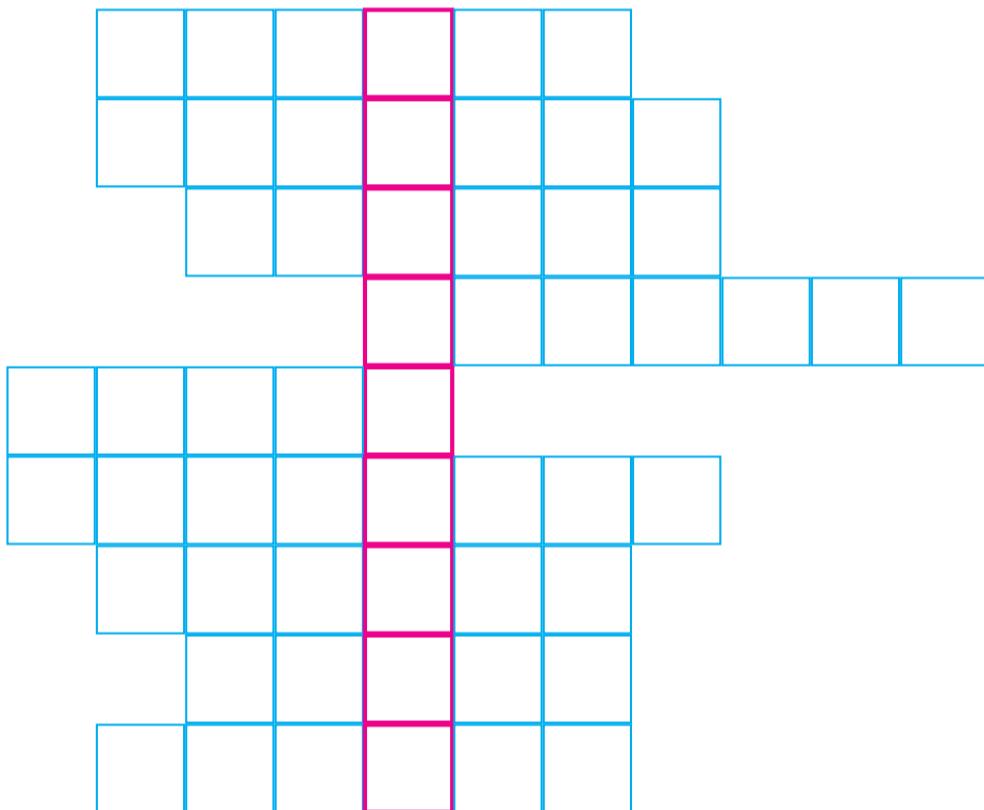
ნურავები ჩარიცხვაზე გრძელთა
ლიტერატურული და
აუზლიცისურ-ურნალისური
მოღვაწეთა ისტორია

II

გამოიცა ქუთაისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორის ავთანდილ ნიკოლეიშვილის წიგნი "ნარკევები ქართველ ებრაელთა ლიტერატურული და პუბლიცისტურ-ურნალისტური მოღვაწეობის ისტორიადან II" ეს განხლავთ ამ ფრიად მნიშვნელოვანი საკითხის მეცნიერული შესწავლის კიდევ ერთ დასტური, ამავე მეცნიერის ამავე თემისადმი მიღებილი პიგნი წიგნი განიხილავდა და ითამაშებას შემოქმედებას. ქართული კლასიური მწერლის დამოიდებულებას ამ საკითხისადმი, ამჯერად მეცნიერის შესწავლის საგანი გახლავთ გურამ ბათიაშვილის შემოქმედება. პროფესორი ავთანდილ ნიკოლეიშვილი დაწყოლებით განხილავს გურამ ბათიაშვილის დრამატურგიას, რომანებს, პუბლიცისტურიას. წიგნში განხილულია მზერლის ყოველი ნაწარმოები, აქვე მოთავსებულია წიგნის ავტორის — ფილოლოგის მეცნიერებათა დოქტორის, პროფესორ ავთანდილ ნიკოლეიშვილის ბიოგრაფია.

ეპრაელი მაცნეერები — ფიზიოლოგიასა და მაღიციაში ნორალის პრემიის ლაურეატები — 2

სწორად შევსების შემთხვევაში მინიშნებულ სვეტში ჩაიწერება ამერიკელი მეცნიერის გვარი, რომელსაც 1975 წელს ნობელის პრემია მიენიჭა კიბოს ვირუსული ნარმოშობის მექანიზმის აღმოჩენისათვის.

1. ინგლისელი მეცნიერი;
  2. ამერიკელი მეცნიერი;
  3. ამერიკელი მეცნიერი;
  4. ამერიკელი მეცნიერი;
  5. ამერიკელი მეცნიერი;
  6. ამერიკელი მეცნიერი;
  7. ფრანგი მეცნიერი;
  8. ამერიკელი მეცნიერი;
  9. გერმანელი მეცნიერი;
- პრემია (1953) შრომებისათვის მოღვაულურ გენეტიკაში.
 პრემია (1978) შრომებისათვის მოღვაულურ გენეტიკაში.
 პრემია (1946) რადიაციული გენეტიკის შექმნისათვის.
 პრემია (1975) კიბოს ვირუსული ნარმოშობის მექანიზმის აღმოჩენისათვის.
 პრემია (1967) მხედველობის პროცესის ფიზიკური მიზანისათვის.
 პრემია (1952) სტრეპტომიცინის დამზადებისათვის.
 პრემია (1965) ბაქტერიებში ცილის სინთეზის რეგულაციის დადგენისათვის.
 პრემია (1969) ვირუსების გენეტიკური სტრუქტურის აღმოჩენისათვის.
 პრემია (1908) შრომებისათვის იმუნოლოგიაში.

შეადგინა არაადი ერთიანი და ერთიანი როლი

ეთნიკურ ტრადიციები

2009 წლის 17 მარტს სახალხო დამცველის ოფიციში ჩატარდა საზეიმო შეხვედრა „ქალთა საერთაშორისო დღე და ქალთა როლი ეთნიკურ ტრადიციებში“.

მისასალმებელი სიტყვით გამოვიდნენ მარინე სოლომიშვილი, საერთაშორისო ფონდი „ლევა“ — ებრაელ ქალთა საბჭოს პრეზიდენტი, კობა ჩილაძე, სახალხო დამცველთან არსებულ ეროვნულ უმცირესობათა საბჭოს კოორდინატორი, ტომ ტრიერი, უმცირესობის საკითხთა ევროპული ცენტრის (ჩს) რეგიონალური ნარმომადგენელი, თამარ კინტურაშვილი, საქართველოს პრეზიდენტის მრჩეველი, ლევან ჩხეიძე, სახალხო

ლევან გორელაშვილი — ევროპის თასის ეფლობელი

29 მარტს შევეიცარიაში, ქალაქ ლაშე ტეფონში გაიმართა „ევროპის თასის“ ჩემპიონატი, რომელშიც მონაწილეობდა ევროპის კვეყანა და გამომარცვლის სახით იაპონიის გუნდი. საქართველო ამ შეჯირზე წარდგენილი იყო პირველად და დიდი გაოცება დაიმსახურა, რადგან დასაწყის საკმარის სუსტ მეტოქედ აღიქვეს. პირად ასპარეზობაში ლევან გორელაშვილს მოუნია 5 ბრძოლა ფინალის ჩათვლით, გუნდურ ასპარეზობაში კი ოთხი. ეს გახლავთ სალიან პრესტიული შეჯირი. სანამ საქართველო დამაცხებდა იტალიის, საფრანგეთის გუნდებს და ფინალისაკენ მიმავალ გზას დაადგებოდა, ამ გუნდის მიმართ საკმარის სკეპტიკური და მეორეხარისხოვანი დამოკიდებულება შეიმჩრენდა, რაც გამოიხატა თუნდაც ქვეწის ძროშის სახით, რომელიც რასაკვირველია, მრავალი მოგების შემდეგ უკვე ახლით შეიცვლა, ორგანიზაციები მოითხოვეს სახელმწიფო ჰიმნის ვერსიაც და სხვა. როგორც გუნდურში, ძმებ ტყებურიავებთან ერთად ასევე პირადულშიც ასპარეზობა ქართველებმა მოიგეს, ბოლო დამარცხება აგემს შევეიცარის გუნდს. ფინალში ინდივიდუალურ ასპარეზობაში ლევან გორელაშვილი 80 კგ-ში გამოვიდა და შევდა იაპონიის ნარმომადგენელს, რომელიც ფავორიტადაც ითვლებოდა და სენსაციური ანგარიშით — 11:1 ვადამდელი დასრულებით დამარცხა.

სწორედ ამ შეჯირმა გადაწყვიტა ზაფხულში იაპონიაში მსოფლიო ჩემპიონატზე გამგზავრება. სხვათა შორის, ლევანმა 2 ნლის წინ მიიღო იაპონიაში არაიაპონელი საუკეთესო კარატისტის წოდება და დასახაუკრეს არაჩვეულებრივი ხმლით. თუმცა, მანამდე ისრაელი მსოფლიო მაკაბიადაზე წარდგება.

ამრიგად, ლ. გორელაშვილი გახლავთ მსოფლიოს სამგზის ჩემპიონი და პრიზიორი, ექვსჯერ იყო ევროპის ჩემპიონი და პრიზიორი, არის მსოფლიო თასის მფლობელი, ათგზის საქართველოს ჩემპიონი.

გაზეთ „მენორას“ რედაქტორი გულითადად ულოცავს ახალგაზრდა სპორტსმენს დიდ სპორტულ მილნევას და უსურვებს შემდგომ ნარმატებებს.

დამცველის მოადგილე, თამარ საბედაშვილი გაეროს განვითარების პროგრამის (UNDP) ნარმობენი და სხვა.

აღინიშნა, რომ გაერომ 8 მარტი გამოაცხადა ქალთა საერთაშორისო დღედ-ქალთა უფლებების დაცვის წინ წარმომავლობის თუ რელიგიური მრავალის შესაბამისად, ქალებს აქვთ როგორც განსხვავებული, ისე საერთო მიზნები და პრობლემები. საქართველოში მცხოვრები სხვადასხვა ეთნიკური უმცირესობების წარმომადგენელ ქალთა ქართულ და საერთაშორისო საზოგადოებასთან ინტეგრაციის მიზნით მნიშვნელოვანია კულტურათა დაალოგიის განვითარება, რათა საზოგადოებას გააცნოს საქართველოში მცხოვრები სათემოების კულტურა და ტრადიციები, მათში ქალის როლის წარმოსახუად.

ლონისძიების ფარგლებში მოხსენებლებმა ისაუბრეს შემდეგ თემებზე: „8 მარტი საერთაშორისო დღე“ (მარინე სოლომიშვილის და ია ქაჯაია, ქალთა ფონდი საქართველოში წარმომადგენელი); „3 მარტი - დედის დღე“ (ინეზა ცომაია, ქალთა პროფესაშირის ქსელის ხელმძღვანელი); ებრაული დღესასწაული „ფურიმი“ (ეთერი თოფჩიაშვილი „ეც ხაიმი“ და ზიზი შაფთოშვილი „ეკეშრის“ წარმომადგენელი), ბულგარული დღესასწაული „მარტენიცა“ (რაინა ბელიევა/ახალგაზრდაშვილი, ბულგარული დღესასწაული „მარტენიცა“) (ზოგი ებრაული დღესასწაული „კლოვი“ კურთ/ეზოდების დღესასწაული (ლილი საფაროვა, ქურთ ქალთა კავშირი და ქურთული დაასპონსირები), „ნოვრუზ-ბარამი“ აზერბაიჯანული დღესასწაული (ლეილა სულეიმანვა, აზერბაიჯანულ ქალთა კავშირი).

შეხვედრას უფრო საინტერესოს ხდიდა ისიც, რომ მოხსენებლებმა ისაუბრეს შემდეგ თემებზე: „8 მარტი საერთაშორისო დღე“ (მარინე სოლომიშვილის და ია ქაჯაია, ქალთა ფონდი საქართველოში წარმომადგენელი); „3 მარტი - დედის დღე“ (ინეზა ცომაია, ქალთა პროფესაშირის ქსელის ხელმძღვანელი); ებრაული დღესასწაული „ფურიმი“ (ეთერი თოფჩიაშვილი „ეც ხაიმი“ და ზიზი შაფთოშვილი „ეკეშრის“ წარმომადგენელი), ბულგარული დღესასწაული „მარტენიცა“ (რაინა ბელიევა/ახალგაზრდაშვილი, ბულგარული კურთ/ეზოდები), „კლოვი“ კურთ/ეზოდების დღესასწაული (ლილი საფაროვა, ქურთ ქალთა კავშირი და ქურთული დაასპონსირები), „ნოვრუზ-ბარამი“ აზერბაიჯანული დღესასწაული (ლეილა სულეიმანვა, აზერბაიჯანულ ქალთა კავშირი).

შეხვედრას უფრო საინტერესოს ხდიდა ისიც, რომ მოხსენებლებთან ერთად წარდგენილი იყო სხვადასხვა ეთნიკური დღესასწაულის ისტორიის და რიტუალური ტრადიციის ამსახველი ელემენტების (სიმბოლიკა, ტანსაცმელი, საკაულებები, ტრადიციული საკვებები და სხვა) და ჩვენება მიმდინარეობდა როგორც სლობიდებით, ასევე პირდაპირ დაბაზში დიასპონირის წარმომადგენლის მიერ, რაც უფრო თვალნათელს და მახლობელს ხდიდა დამსწრეთათვის წარმოდგენილ კულტურას, ტრადიციასა და სტრუქტურას.

კობა ჩოფლიაშვილი, რომ შეიქმნა „გენდერული საკითხების კომისია“, რომელსაც უსელმძღვნელებს ამ სფეროში გამოცდილი ეპსენერტი მარინე სოლომიშვილი, რაც შეესყიდვულს შეთვისებულ უკავებობას განვითარებას. რაც შეიქმნა ესწრებოდნენ თვითმეტობის განვითარებას და სხვა ეთნიკური სათემოების წარმომადგენელების დამარცხებას.